

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

2009 - 2014

Επιτροπή Περιφερειακής Ανάπτυξης

2.3.2010

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

σχετικά με την επίτευξη οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής – μια απαραίτητη προϋπόθεση για την ανταγωνιστικότητα σε παγκόσμιο επίπεδο;

Επιτροπή Περιφερειακής Ανάπτυξης

Εισηγητής: Petru Constantin Luhan

Εισαγωγή

Ο στόχος του παρόντος εγγράφου εργασίας είναι να θέσει το γενικότερο πλαίσιο για την μελλοντική έκθεση με τίτλο «Επίτευξη οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής – απαραίτητη προϋπόθεση για την ανταγωνιστικότητα σε παγκόσμιο επίπεδο;». Το έγγραφο θα εξηγήσει επίσης τη μεθοδολογία που πρέπει να χρησιμοποιηθεί για τη σύνταξη της έκθεσης και τις βασικές ερωτήσεις στις οποίες πρέπει να δοθεί απάντηση κατά τη γνώμη του εισηγητή. Θα περιλαμβάνει τα βασικά ζητήματα που θα παρουσιαστούν και θα αναλυθούν στο σχέδιο έκθεσης.

Η έκθεση θα εγκαινιάσει τη συζήτηση του Κοινοβουλίου σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για το μέλλον της πολιτικής συνοχής, το περιεχόμενό της και τον τρόπο με τον οποίο η οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή πρέπει να υποστηρίξουν τους στόχους της «ΕΕ 2020».

Ο εισηγητής πιστεύει ότι ο τίτλος της έκθεσης επιτρέπει μια ευρεία προσέγγιση και επιθυμεί να διευκρινίσει δύο σημαντικά στοιχεία της έκθεσης:

- θα έχει ως στόχο την ανάλυση της προοπτικής ανταγωνιστικής οικονομικής ανάπτυξης για την ΕΕ σε παγκόσμιο επίπεδο
- Η ανάλυση θα επικεντρωθεί σε δύο τομείς: την οικονομική ανταγωνιστικότητα και τις υποδομές, και θα δοθεί ιδιαίτερη σημασία στα δώδεκα νεότερα κράτη μέλη.

Στόχος της έκθεσης

Η έκθεση θα υποβληθεί σύμφωνα με τους στόχους του Κοινοβουλίου και τους τεχνικούς όρους εφαρμογής όσον αφορά τις δραστηριότητες της έβδομης κοινοβουλευτικής περιόδου. Η έκθεση, με τίτλο «Επίτευξη οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής – μια απαραίτητη προϋπόθεση για την ανταγωνιστικότητα σε παγκόσμιο επίπεδο;», θα συνταχθεί από την Επιτροπή Περιφερειακής Ανάπτυξης, θα έχει μη νομοθετικό χαρακτήρα, ενώ η κατάρτιση και η υποβολή της στην επιτροπή θα γίνει από τον διορισμένο εισηγητή.

Στο τρέχον περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από την οικονομική κρίση, την παγκοσμιοποίηση, τις προκλήσεις της διαχείρισης καταστάσεων που προκύπτουν σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο και την ανάγκη προετοιμασίας της νέας προγραμματικής περιόδου σε επίπεδο ΕΕ από το 2014, χρειάζεται μια συγκεκριμένη ανάλυση με στόχο τον προσδιορισμό των κατευθύνσεων που πρέπει να ακολουθήσει η Ένωση εάν επιθυμεί να επιτύχει ανταγωνιστική οικονομική ανάπτυξη σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η έκθεση θα προτείνει την εξέταση των μέτρων και της βάσης επί της οποίας η πολιτική συνοχής της Ένωσης μπορεί να συνεισφέρει, στους τρεις τομείς της (οικονομικό, κοινωνικό και εδαφικό) στην επίτευξη μιας ανταγωνιστικής ευρωπαϊκής οικονομίας σε παγκόσμιο πλαίσιο.

Θα επιδιώξει επίσης να προσδιορίσει αποτελεσματικά και κατάλληλα μέσα καθορισμού του περιεχομένου της πολιτικής συνοχής για την προσεχή προγραμματική περίοδο 2014-2020, με στόχο την επίτευξη των στόχων της ΕΕ 2020.

Πηγές

1. Ψηφίσματα και εκθέσεις του Κοινοβουλίου

- Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 24ης Μαρτίου 2009 σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές στον τομέα της περιφερειακής πολιτικής και τα εμπόδια στη χρήση των διαρθρωτικών ταμείων (2008/2061(INI)) - P6_TA(2009)0156
- Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 21ης Οκτωβρίου 2008 σχετικά με τη διακυβέρνηση και την εταιρική σχέση στο εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, και μια βάση για τα σχέδια στον τομέα της περιφερειακής πολιτικής (2008/2064(INI))
- Έκθεση σχετικά με την Πράσινη Βίβλο για την Εδαφική Συνοχή και το στάδιο της συζήτησης σχετικά με την μελλοντική μεταρρύθμιση της πολιτικής συνοχής (2008/2174(INI)), εισηγητής: Lambert van Nistelrooij, Επιτροπή Περιφερειακής Ανάπτυξης
- Έκθεση σχετικά με την τέταρτη έκθεση για την οικονομική και κοινωνική συνοχή 2007/2148(INI), εισηγητής: Ambroise Guellec, Επιτροπή Περιφερειακής Ανάπτυξης

Ιδιαίτερα συναφές είναι και το ακόλουθο έγγραφο:

- An agenda for a reformed Cohesion Policy - A place-based approach to meeting European Union challenges and expectations: ανεξάρτητη έκθεση που συντάχθηκε από τον Fabrizio Barca τον Απρίλιο του 2009, κατόπιν αιτήματος της Danuta Hübner, Επιτρόπου Περιφερειακής Ανάπτυξης

Με τη βοήθεια των ανωτέρω πηγών, θα προσφερθεί μια ανάλυση των προτάσεων που αφορούν τους τρόπους με τους οποίους πρέπει η πολιτική συνοχής να ανταποκριθεί στις προκλήσεις που συνεπάγεται η εκπλήρωση των στόχων της στρατηγικής της Λισσαβώνας και της μελλοντικής στρατηγικής ΕΕ 2020.

2. Μελέτες που έχει αναθέσει το Κοινοβούλιο

- The future of cohesion policy after 2013, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Θεματικό Τμήμα Διαρθρωτικών Πολιτικών και Συνοχής, PE 408.970, Φεβρουάριος 2009
- An analysis of value added in the context of EU structural financing, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Γενική Διεύθυνση Εσωτερικών Πολιτικών, PE 419.107, Ιούνιος 2009

Ο εισηγητής θα εστιάσει στον αυξημένο ρόλο των περιφερειών στην μελλοντική οικοδόμηση της Ευρώπης, προσφέροντας μια λεπτομερή ανάλυση των σχετικών προβλημάτων στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης και της οικονομικής κρίσης.

3. Εκθέσεις προόδου της Επιτροπής

- Τέταρτη έκθεση για την οικονομική και κοινωνική συνοχή, COM(2007)273

- Πέμπτη έκθεση προόδου σχετικά με την οικονομική και κοινωνική συνοχή - Αυξάνονται οι περιφέρειες, μεγαλώνει η Ευρώπη - COM(2008)371
- Έκτη έκθεση προόδου σχετικά με την οικονομική και κοινωνική συνοχή – Δημιουργικές και καινοτόμες περιφέρειες - COM(2009)295

Οι εκθέσεις της Επιτροπής παρουσιάζουν τον αντίκτυπο των πολιτικών συνοχής σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, καθώς και τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν ορισμένοι τομείς στην οικονομική ανοικοδόμηση στο πλαίσιο της περιφερειακής ανάπτυξης.

4. Ανακοινώσεις της Επιτροπής

- COM(2009)617 – 20^η ετήσια έκθεση για την υλοποίηση των Διαρθρωτικών Ταμείων (2008)
- COM(2008)301 – Αποτελέσματα των διαπραγματεύσεων σχετικά με τις στρατηγικές και τα προγράμματα της πολιτικής της συνοχής για την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013
- COM(2009)647 – Έγγραφο εργασίας της Επιτροπής – Διαβούλευση για τη μελλοντική στρατηγική «ΕΕ 2020»

Η μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων αποτελεί βασικό μέλημα της ΕΕ και προϋπόθεση για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της προόδου στην οικονομία της γνώσης. Τα Εθνικά Στρατηγικά Πλαίσια Αναφοράς ορίζουν τις προτεραιότητες και τις ανάγκες των κρατών μελών που επωφελούνται από αυτό το είδος πολιτικών.

5. Επίσης θα παρουσιαστούν τα δεδομένα της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, τα οποία επισημαίνουν τους τομείς για τις οποίες έχουν πάρει δάνεια οι περιφέρειες και τα κράτη μέλη.
6. Θα γίνει επίσης προσεκτική ανάλυση των γνωμών της Επιτροπής των Περιφερειών και της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής.

Επιπλέον, στα επόμενα στάδια που ακολουθούν μέχρι την ολοκλήρωση της έκθεσης, θα συμπεριληφθούν δεδομένα και αναλύσεις που αφορούν τη χρήση των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής για την προγραμματική περίοδο 2007-2013 (τα οποία πρόκειται να δημοσιευτούν από την Επιτροπή),

7. Η Έκθεση για την Παγκόσμια Ανταγωνιστικότητα 2009-2010 (Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ)

Η Έκθεση για την Παγκόσμια Ανταγωνιστικότητα συμβάλλει στην καλύτερη κατανόηση των παραγόντων που καθορίζουν την οικονομική ανάπτυξη και εξηγεί γιατί ορισμένες χώρες επιτυγχάνουν περισσότερο από άλλες στην αύξηση του επιπέδου των εισοδημάτων των πολιτών τους και στην ενίσχυση των ευκαιριών τους. Ορίζει την παγκόσμια ανταγωνιστικότητα ως ένα σύνολο θεσμών, πολιτικών και παραγόντων που καθορίζουν το επίπεδο παραγωγικότητας μιας χώρας. Οι συντάκτες ισχυρίζονται ότι υπάρχουν δώδεκα

παράγοντες που επηρεάζουν την παγκόσμια ανταγωνιστικότητα και τους αναλύουν για κάθε χώρα.

Δίνεται ιδιαίτερη σημασία στα εξής:

- Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής Περιφέρειες 2020 - μια αξιολόγηση των μελλοντικών προκλήσεων για τις περιφέρειες της ΕΕ, SEC(2008)
- The Future of Cohesion Policy in Richer Regions (Iain Begg) – μια σειρά σύντομων διατριβών για την περιφερειακή έρευνα και δεικτών που προέρχεται από την Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής, Μάρτιος 2009

Μεθοδολογία

Βάσει των δεδομένων και των πληροφοριών που αποκόμισε από την ανάλυση των ανωτέρω εγγράφων, και δεδομένου ότι κάποιες αναφορές σχετικά με το ζήτημα της συνοχής εξετάζονται επί του παρόντος από την Επιτροπή Περιφερειακής Ανάπτυξης, ο εισηγητής θα αναλύσει:

1) τη σχέση μεταξύ της πολιτικής συνοχής, του περιεχομένου της και της παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας της ΕΕ,

2) την ανάγκη ενίσχυσης και διατήρησης της οικονομικής ανταγωνιστικότητας μέσω κατάλληλης υποδομής, η οποία πρέπει να έχει ανάλογα χαρακτηριστικά σε όλες τις περιφέρειες της ΕΕ και να αποτελεί πυλώνα παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας.

Αφετηρία πρέπει να είναι η ανάλυση των προτεραιοτήτων που έχουν προσδιοριστεί από τα δώδεκα νέα κράτη μέλη στα Εθνικά Στρατηγικά Πλαίσια Αναφοράς τους και των βασικών τομέων για τους οποίους έχει ζητηθεί χρηματοδότηση από τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής, καθώς και δάνεια από την ΕΤΕ. Επίσης θα περιλαμβάνονται στοιχεία που αφορούν το γεγονός ότι οι περιφέρειες της ανατολικής και της νότιας Ευρώπης είναι αυτές που έχουν επηρεαστεί περισσότερο από την παγκοσμιοποίηση και την οικονομική κρίση.

Με στόχο την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων και τη συνεισφορά στην ΕΕ 2020, καθώς και την ενίσχυση της παγκόσμιας οικονομικής ανταγωνιστικότητας της Ένωσης, ο εισηγητής θα παρουσιάσει ορισμένες προτάσεις που αφορούν τρόπους με τους οποίους η πολιτική συνοχής μπορεί να συμβάλει στην διατήρηση της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης της ΕΕ στο μέλλον.

Πλαίσιο

Οι περιφερειακές ανισότητες είναι ένα από τα βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η διευρυμένη ΕΕ, σε ένα περιβάλλον παγκοσμιοποίησης, κλιματικής αλλαγής και μείωσης του πληθυσμού. Μέχρι το 2020, σύμφωνα με το έγγραφο COM (2009)647, στόχος της Ένωσης είναι να επιτύχει μια νέα βιώσιμη κοινωνία αγοράς και μια πιο έξυπνη και πράσινη οικονομία, όπου η καινοτομία παράγει ευημερία στη βάση πιο έξυπνης χρήσης των πόρων και όπου κινητήριοις δυνάμεις είναι η γνώση.

Το πλαίσιο της έκθεσης διαμορφώνεται μέσω των ακόλουθων δύο παραγόντων:

1. Η οικοδόμηση του μέλλοντος της Ευρώπης θα εξαρτηθεί από τη συνεχιζόμενη ύπαρξη μιας κοινής και συνεκτικής βάσης που διασφαλίζει την ανάπτυξη μέσω της μείωσης των περιφερειακών ανισοτήτων και της προώθησης των βασικών προτεραιοτήτων. Αυτές πρέπει να είναι **συγκεκριμένες** για κάθε περιφέρεια, δεδομένου ότι η διευρυμένη ΕΕ περιλαμβάνει ποικίλα επίπεδα ανάπτυξης και κατά συνέπεια, ποικίλες ανάγκες. Η πολιτική συνοχής πρέπει να εγγυάται ένα ευέλικτο πλαίσιο, προσαρμοσμένο στα διαφορετικά σημεία εκκίνησης και στις περιφερειακές και εθνικές ιδιαιτερότητες, με στόχο την ενθάρρυνση της ανάπτυξης σε συμπληρωματική βάση, παράλληλα με την πλέον αποτελεσματική χρήση των πόρων. Θα καταστεί επίσης απαραίτητη η διασφάλιση της κατάλληλης ισορροπίας μεταξύ της πολιτικής δημιουργικότητας και καινοτομίας και των άλλων πολιτικών.
2. Η παγκόσμια ανταγωνιστικότητα της ΕΕ μπορεί να διασφαλιστεί μέσω του καθορισμού των ορίων και των περιορισμών και της προσφοράς ρεαλιστικών προοπτικών ανάπτυξης οι οποίες μπορούν να δώσουν στην Ένωση τη δυνατότητα να αποτελέσει πρότυπο για την παγκόσμια σκηνή.

Αρχικές προτάσεις που πρέπει να εξεταστούν

Στο παρόν έγγραφο εργασίας, ο εισηγητής έχει παρουσιάσει το πλαίσιο που προτείνει για την έκθεσή του.

Τα ακόλουθα στοιχεία θα είναι σημαντικά:

- παρουσίαση των κριτηρίων που εφαρμόζονται σε παγκόσμιο επίπεδο για την αξιολόγηση της οικονομικής ανταγωνιστικότητας,
- Παρουσίαση των προτεραιοτήτων και των βασικών τομέων για τους οποίους έχουν ζητήσει χρηματοδότηση καθένα από τα δώδεκα νέα κράτη μέλη από τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής, καθώς και δάνεια από την ΕΤΕ,
- συσχετισμός περιφερειακών και εθνικών αναγκών στον τομέα της ανάπτυξης υποδομών, με στόχο την ενίσχυση της οικονομικής ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης ως πυλώνα της παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας,
- προτάσεις για ορισμένα στοιχεία της μελλοντικής πολιτικής συνοχής σε ευρωπαϊκό επίπεδο στο πλαίσιο της ΕΕ 2020.

Αρχικές θέσεις του εισηγητή

Γνώμη του εισηγητή είναι ότι η προγραμματική περίοδος 2007-2013 έχει δείξει, μέσω των προτεραιοτήτων που προσδιορίστηκαν από τις δικαιούχες χώρες της πολιτικής συνοχής, ότι τα δώδεκα κράτη νέα μέλη θεωρούν τις υποδομές απαραίτητη προϋπόθεση για την ενίσχυση της οικονομικής ανταγωνιστικότητας. Οι τομείς για τους οποίους ζητήθηκαν δάνεια από την ΕΤΕ είναι οι υποδομές, το περιβάλλον και η κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη. Ο εισηγητής θεωρεί επίσης ότι υπάρχει ακόμα ανάγκη για περισσότερες επενδύσεις στις υποδομές, ιδιαίτερα υπό τις παρούσες συνθήκες, στις οποίες οι περιφέρειες των εν λόγω κρατών μελών επηρεάστηκαν περισσότερο από την κρίση, ενώ ταυτόχρονα είναι οι πλέον

ευάλωτες περιφέρειες στην παγκοσμιοποίηση. Η ανάπτυξη μπορεί να επέλθει σε αυτές τις περιφέρειες μόνο εάν αποκτήσουν τις υποδομές που χρειάζονται για να εξασφαλίσουν πρόσβαση και κοινωνικές και εκπαιδευτικές παροχές του επιπέδου που είναι κοινό για τους πολίτες της Ένωσης. Θα δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στους τρόπους διασφάλισης της συνεχούς προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης ανάπτυξης.

Διαδικασία

Το παρόν έγγραφο εργασίας θα συζητηθεί στη συνάντηση της Επιτροπής Περιφερειακής Ανάπτυξης που θα λάβει χώρα στις 17 και 18 Μαρτίου 2010.

Ο εισηγητής καλεί όλα τα μέλη της επιτροπής να συμμετάσχουν ενεργά στη συζήτηση σχετικά με το παρόν έγγραφο εργασίας και να του προωθήσουν τις ιδέες, γνώμες και προτάσεις τους.

Πλήρης ανάλυση θα διατεθεί στο σχέδιο έκθεσης.